

YD 264.2020

Rabbi Daniel Nevins

November 2020 / מרחשון תשפ"א

Early Circumcision in a Pandemic

Approved on December 10, 2020, by a vote of 12-1-4. Voting in favor: Rabbis Aaron Alexander, David Booth, Nate Crane, Elliot Dorff, Susan Grossman, Jan Kaufman, Amy Levin, Daniel Nevins, Avram Reisner, Robert Scheinberg, Iscah Waldman, and Ellen Wolintz-Fields. Voting Against: Rabbi Steven Kane. Abstaining: Rabbis Jaymee Alpert, David Fine, Judith Hauptman, and Joshua Heller.¹

Question: In times of public danger such as a pandemic, is it permissible to circumcise a baby boy in the hospital prior to the eighth day after his birth? If so, would this satisfy the mitzvah of *brit milah*, or is *hatafat dam brit* (the production of a drop of blood by pin prick, hereafter HDB) required on or after the eighth day? Either way, what if any elements of the *brit milah* liturgy should be recited at a later point?

Response:²

During peak infection periods of the novel coronavirus pandemic, it has been forbidden in many jurisdictions to gather even in small groups. Israel and some other nations have imposed periodic lockdowns when citizens are mostly forbidden to venture from their homes. Some families have sought to limit the risk of viral transmission by circumcising their newborn in the hospital, and then convening family and friends by video conference to recite the appropriate liturgy at a later point. Their concern is understandable, but it is generally possible for a professional *mohel* to observe the same protective protocols as in a hospital to prevent spreading infection. Indeed, this has been common in the months since the Covid-19 outbreak, with *mohalim* and parents clad in personal protective equipment during the ceremony.

There is no requirement for guests to attend *brit milah* in person, or for it to be held in a private residence, and so the preferred response to our challenge is simply to limit attendance on the eighth day to the baby, *mohel*, and parents, in the safest location possible (such as a covered open-air setting), with others witnessing the event by video. This should be our default policy. Clergy should approach such families with great sensitivity, listen to their concerns, and work

¹ *The Committee on Jewish Law and Standards of the Rabbinical Assembly provides guidance in matters of halakhah for the Conservative movement. The individual rabbi, however, is the authority for the interpretation and application of all matters of halakhah. This teshuvah was approved by the CJLS in a fast-track process intended to provide expeditious answers during a time of urgency.*

² Rabbi Elliot Dorff composed a [brief chairman's response](#) for the CJLS that largely accords with my findings.

with them to find a solution that protects the safety of their child and family, while fulfilling the mitzvah of *brit milah* on day eight. Nevertheless, it may not be possible to obtain the services of a qualified *mohel* on the eighth day during a general lockdown.

In cases of physical danger *brit milah* may always be delayed until it is safe (as we often do in cases of jaundice or hypospadias, for example), at which point the mitzvah of *brit milah* will be active. Mishnah Shabbat 19:5 states, “we do not circumcise an ill child until he recovers,” and this has remained universal halakhic practice. Yet the child of our question is not currently ill and delaying the circumcision by more than a few weeks would introduce new levels of medical complexity. It may require that the later procedure be performed by a urologist; after the first few weeks the procedure might require use of anesthesia and an operating room. Aside from additional risk and expense, it might be impossible to complete the ritual requirements of *brit milah* in a medical center: the surgeon might not be Jewish, the ceremony might not be held during daylight, the parents would likely not be present, the prayers would not be said. Moreover, we must also consider the possibility that for some parents, once the traditional period for *brit milah* has passed, they may hesitate to circumcise their son altogether. Given these concerns, we again emphasize that the proper response is to arrange for a socially distanced but otherwise traditional *brit milah* by a trained *mohel* on the eighth day.

Still, the question has been asked: what if the parents have already circumcised their son in the hospital earlier than the eighth day? Let us assume that the question is well-informed, and that it describes a difficult scenario in which parents and their physicians decide that the only way to assure the health of the newborn and their family is to conduct a medical circumcision in the hospital prior to discharge, and before the eighth day.³ There are some examples of urologic emergency such as paraphimosis, in which the foreskin gets stuck behind the glans, causing liquid to build up; an effective resolution is to circumcise such a male without delay. Another medical condition is phimosis, unusual tightness of the foreskin, which is usually uncomplicated but could prevent a newborn from urinating, elevating risk of urinary tract infection, which could also justify an early circumcision.⁴

If there is a true medical justification for early circumcision, then the broad principle of *pikuah nefesh*, avoiding life-threatening conditions, would, as we will see, permit the circumcision

³ Healthy babies delivered at term are typically discharged about 48 hours after vaginal delivery and 96 hours after cesarean delivery. See “[New Guidelines for Hospital Discharge of Newborns](#),” *Contemporary Pediatrics*, May 21, 2015.

⁴ I thank pediatric urologist Zachary Liss, MD, for this information. I inquired with several additional physicians about diagnoses that could medically justify early circumcision. All offered these as hypotheticals, not as actual cases. Urologist Jeffrey Weingarten, MD, imagined a case of a heart defect requiring surgery on the infant; perhaps in such a case there would be a rush to advance the circumcision. Family physician David Bar Shain, MD offered that the newborn could be known to be incubating an infection, causing a rush to complete the procedure. These scenarios are unlikely today; it is impossible to know what medical concern was considered by medieval physicians and rabbis.

during the first week of life. But the mitzvah of *brit milah* does not take effect until the child's eighth day. This leads to the second question. To complete the mitzvah of *brit milah*, would such a child later require *hatafat dam brit* (HDB), the drawing of a drop of blood from the foreskin site? Or could it be that fulfilling this important mitzvah is made impossible by the early medical circumcision?

Beginning with Rabbi Shlomo ben Aderet (Rashba, Barcelona, 1235-1310), rabbis have addressed the implications of circumcision that expert physicians insist be performed prior to the child's eighth day of life due to an unnamed medical danger, *mipnei ha-sakanah*. From the context it appears that their primary concern was with the health of the child, and without exception rabbis have permitted an early procedure based on *pikuah nefesh*, the obligation to save life. However, they have shared Rashba's view that such an early procedure does not fulfill the mitzvah of *brit milah*, the covenant of flesh, but is mere surgery. This determination raised the question of what, if anything, could be done to complete the mitzvah for a Jewish child circumcised before the eighth day. This second question was not resolved unambiguously by our predecessors and requires broader review of the halakhic record.

The Babylonian Talmud at Shabbat 137a discusses the case of a *mohel* who has been given two boys to circumcise, one on Saturday, and the other on Sunday. If he accidentally switches them and circumcises the Sunday boy on Saturday, namely the 7th day since his birth, is the *mohel* liable for violating Shabbat (not to mention upsetting the parents)? After all, he will have performed surgery on a boy who is not yet commanded to be circumcised, and on Shabbat. We generally say that the mitzvah of *brit milah* is so great that it supersedes Shabbat (m. *Nedarim* 3:11), but that is when the mitzvah is active (בקום מול). In this case, the surgery was done prior to when commanded. Rabbi Eliezer holds that the *mohel* is guilty of violating Shabbat, but Rabbi Yehoshua exempts him.⁵ Neither sage would permit an intentionally early circumcision, and neither claims that the *mohel* has completed the mitzvah of *brit milah* on the seventh day. This Talmudic passage implies that an early circumcision is not considered to have fulfilled the mitzvah of *brit milah*, though it does not offer guidance on a subsequent remedy.

A millennium after the Mishnah was edited, Rabbi Shlomo ben Aderet (Rashba, Barcelona, 1235-1310) addresses a case of medical need for early circumcision.⁶ This text is the basis of all subsequent discussion, and so it bears full citation (Hebrew sources appear at the end of the responsum):

Question: Regarding an infant whom the expert physicians require that he be circumcised within the eight days because of danger: There is available a Jewish

⁵ Rabbi Yehoshua's position may reflect the importance of intention in the assignment of guilt for Shabbat violations. Since the *mohel* did not intend to circumcise the wrong child he should not be liable for the violation.

⁶ Responsa of Rashb" a, Bar Ilan Responsa Project 28, "New responsa from manuscript" #141, Ms. K 499.

mohel, and also a gentile—who should circumcise him, and if the gentile did it, what is the status of his circumcision?

Response: Anything to avoid danger is permitted, for nothing stands in the way of saving a life. However, anyone who was circumcised prior to the eighth day, this is not *milah* [the covenant of flesh] but only surgery, and there is no difference if [the surgeon] was gentile or Jewish. But if they didn't complete the circumcision, for example if bits of connective tissue remain attached, or they did not peel back the inner foreskin, they should go back after the wound heals, and have a Jewish *mohel* remove the bits of connective tissue and peel back the inner foreskin, for it is established that one whose foreskin has been removed but not peeled is as if they had not been circumcised.

Several things are evident from Rashba, and several are not. Clearly, he recognizes medical danger (whatever it may be) as adequate motivation to permit an early circumcision. Also clear is that such an early procedure is not considered *brit milah* (covenant of the flesh) but merely surgery. For this reason, the religious identity of the surgeon is immaterial. Unclear is what if anything should be done to fulfill the mitzvah of *brit milah*. Rashba mentions a case where the initial surgery was incomplete; in such a case a Jewish *mohel* could later finish the job, on or after the eighth day, and thereby complete the mitzvah of *brit milah*. But what if the surgery was completed entirely *before* the eighth day? What becomes of the mitzvah? Rashba does not say, and this ambiguity is preserved by the major codifiers, Rabbi Yosef Karo and Rabbi Moshe Isserles.

In his Beit Yosef commentary to Tur Yoreh Deah 264 Rabbi Karo quotes the responsum of Rashba. In Shulhan Arukh Yoreh Deah 262 Rabbi Karo emphasizes the importance of conducting circumcision during the day, even if not on the eighth day, and requires that a nighttime circumcision be followed by HDB during the day. But it is not clear that Rabbi Karo means to include early circumcision in this ruling. Much more common is a *brit milah* that has been *delayed* for medical necessity. His point is that even if the procedure is not held on the eighth day, it should still be during the daytime, based on a ruling in Tosefta Shabbat 15:9.

In his comments to SA YD 262:1 Rabbi Isserles says that if a child is circumcised early, within the eight days, אצ, “[the obligation] is completed.” This one-word ruling of Rabbi Isserles might imply that he reads Rashba to mean that if a child was, from medical necessity, circumcised early, then the mitzvah of *brit milah* has been discharged, with no further action required. However, the text continues, “See below, section 264.”⁷

⁷ We ought not ascribe authorial intent to this cross-reference since such comments in the Shulhan Arukh were likely added by a later anonymous editor. See Asher Siev [=Ziv], *Ha-Rema: Rabbi Moshe Isserles, His Life and Work* [Hebrew] (YU Press, 1972).

Two sections later, at YD 264, Rabbi Isserles cites the continuation of Rashba's responsum to indicate that any boy circumcised before his eighth day is not considered to have fulfilled *brit milah*. As the Vilna Gaon and others note, Rema's second statement seems to contradict the first one; perhaps, as Rabbi Hillel Hirtz suggests in his Shulhan Arukh commentary Beit Hillel, Rema at 262 was merely reporting a minority view.⁸

In his commentary *Be'er Ha-golah*, Rabbi Moshe Rivkes (b. Prague, 1600) seeks to harmonize the two statements of Rabbi Isserles, beginning with his words at 264:

“Circumcision before eight days is not called *milah*.” Meaning—to require that he be circumcised by a Jew, but if a Jew circumcised him completely within the eight days then he has satisfied the obligation of *brit milah* as Rabbi Moshe Isserles wrote in section 262:1. But if a gentile circumcised him completely within the eight days, according to Rabbi Isserles then they would need to take from [the baby] a drop of covenantal blood.

This attempt at reconciliation argues that Rabbi Isserles would require HDB only if the person who performed the early circumcision was a gentile. If he was a Jew, then there would be no further need. This harmonization is attractive, but it is not supported by any specific words in Rabbi Isserles, and it goes against his primary source, Rashba, who emphasized that it makes no difference if the early surgery was done by Jew or gentile. The matter is insufficiently explained by the medieval and early modern sources. As Beit Hillel states, “when a biblical command is in question, we rule stringently.” This indicates the need for HDB.

Still, we must ascertain if HDB itself satisfies the mitzvah of *brit milah*. Ambiguity on this point goes back to the Tannaitic period, starting with the report of Tosefta Shabbat 15:9:

Rabbi Shimon b. Lazar reports that Beit Shamai and Beit Hillel did not disagree regarding a child born without a foreskin, that it is necessary to take from him a drop of covenantal blood, because it is a hidden foreskin. On what then did they disagree? Regarding a (male) convert who is already circumcised when he comes to convert. Beit Shamai say that one must take from him a drop of covenantal blood, but Beit Hillel says there is no need to take from him a drop of covenantal blood.⁹

The rationale for HDB in a child “born circumcised” is that there is nevertheless some vestigial foreskin left, to which the mitzvah of *brit milah* can be attached by means of HDB. It is hard to

⁸ Rav Hillel, son of Rav Naftali Zvi Hirtz, was born in Brisk, Lithuania in 5375 (1615). See his “Beit Hillel” comment to YD 262:1.

⁹ Rabbinic scholars have puzzled over why the medieval sages all followed the ruling here of Beit Shamai, not Beit Hillel, as is customary. It may be that this text has been corrupted, and that the debate was not truly over the requirement for HDB, but only whether it could be performed on Shabbat. See discussion by Isaac Klein, “*Hatafat Dam*,” in *Responsa and Halakhic Studies* (Ktav, 1975), 94-104.

know what these sages meant by the “vestigial foreskin” (ערלה כבושה) and whether this accords with human anatomy. In any event, for a male convert who had a prior medical circumcision, there is no such vestigial foreskin, and so, according to Rabbi Hirtz, HDB has no effect. Nevertheless, it is established halakhah that a male convert to Judaism who was previously circumcised should undergo HDB prior to immersion in the *mikveh* (SA YD 265:3).

In section 264 of Yoreh De’ah we learn that other deficiencies in the circumstances of circumcision, such as it being performed at night, or by a gentile, must be “fixed” later by the ritual of HDB. But this option is not mentioned by Rashba or the codifiers with reference to the child circumcised early for medical need, even if by a gentile surgeon. Why not?

One possibility is that once the foreskin has been cut and peeled back during the day, even the wrong day, there is no further ritual allowed. The Vilna Gaon understands Rashba’s silence on the matter to indicate that our case resembles that of a child born without a foreskin (גולד מהול), and there is no need for HDB (YD 264 #10). It is a case of “that which is crooked cannot be straightened” (Kohelet 1:15).¹⁰ We might compare it to a sacrifice required on a specific day: once the date has passed, the mitzvah can no longer be fulfilled.¹¹ By the time the eighth day of this child’s life arrives and the mitzvah of *brit milah* becomes active, there will be no foreskin to cut, and the mitzvah opportunity will have been lost.¹²

However, David Ha-Levi (Poland, 1586-1667) writes in *Turei Zahav* at YD 264:4 that Rema was needlessly confusing here, and that HDB is certainly required for a child circumcised early. Rabbi Shabbetai ben Meir HaKohen (Lithuania, 1621-1662), in his *Siftei Kohen* (Sha”kh) commentary on *Shulhan Arukh* YD 262 #2, and again at 264, #6, argues that a child who was circumcised for medical need prior to eight days should certainly have a subsequent HDB. Otherwise why wouldn’t Rashba have required a Jewish surgeon for the early circumcision? It is true that a Jew should not violate Shabbat to perform an early *brit milah* (as in the Talmud’s case of the absent-minded *mohel*), or a subsequent HDB, but this does not mean that the mitzvah of *brit milah* can be abandoned.

This position is restated forcefully by Rabbi Yehiel Michael Epstein (Russia, Lithuania, 1829-1908) in *Arukh HaShulhan* at YD 262:5, and confirmed by Rabbi Menashe Klein (Slovakia, New York, Jerusalem, 1924-2011) in his responsa, *Mishneh Halakhot* 16:127. Since Rashba stated clearly that circumcision prior to day eight is not called “*milah*,” but merely surgery, it is obvious to these rabbis that, unless there is more work to be done on the circumcision, the child should

¹⁰ This view is explained later by Rabbi Aryeh Leib b. Shmuel Tzvi Hirtz (Poland, b.1630), *Shaagat Aryeh*, *Dinei Milah* #52; and Rabbi Yaakov Feraji Mahmah (Alexandria, b. ca. 1660), *Responsa Maharif* #47.

¹¹ תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כו עמוד א. וכיון דעבר יומו בטל קרבנו.

¹² Rabbinic tradition claims that several biblical heroes, including Adam, Seth, Job, Jacob, Joseph, Moses, Samuel and Jeremiah, et al., were “born circumcised,” and thus also exempt from the mitzvah of *brit milah*. See Avot D’Rabbi Natan A, chapter 2, appendix 2. This category is different from our case, when the child is born with a foreskin, and is thus obligated in *brit milah*.

undergo *hatafat dam brit* to fulfill the commandment of *brit milah*. Rabbi Isaac Klein (Hungary, New York, 1905-1979) reaches the same conclusion, ruling, “If a child was circumcised before the eighth day, *hatafat dam* is required.” This position was confirmed by the CJLS.¹³

Halakhic practice likewise establishes that male converts who were circumcised as gentiles should undergo HDB as part of entering the covenant of Abraham. There may not be any foreskin left to remove, but Jewish males bear an obligation of “covenantal blood,” (דם ברית) and so HDB is required of them.

In our case too, it seems that this is the most appropriate course of action. If a family is convinced by the expert opinion of their physician(s) that medical circumstances—whether of their specific child or of public health—make it impossible safely to circumcise their child on the eighth day, and are likewise concerned about the health risks of delaying until a later date, then they may have the medical procedure performed in hospital prior to discharge. However, they will not have satisfied their son’s requirement for *brit milah*. Therefore, they should convene a subsequent ceremony including *hatafat dam brit* and the liturgy of *brit milah*. True, we have a one-word ruling by Rabbi Moshe Isserles that implies the opposite, but even there the SA refers to his statement two sections later that clarifies the continuing obligation, and the arguments of Ta”Z, Sha”kh, Arukh Ha-Shulhan, Mishneh Halakhot and our own Rabbi Isaac Klein z”l requiring subsequent HDB are more convincing than those of *Be’er Ha-golah* that limit the requirement to cases where the surgeon was not Jewish.

Of course, once we have established the necessity of HDB on day eight, we come back to the same situation of a *mohel* or Jewish physician visiting the home during a pandemic, raising the same possibility of viral transmission as *brit milah*. Unless there is a true medical emergency that justifies early circumcision such as those offered above, our recommendation remains that *brit milah* for a healthy child should be completed by a *mohel* on the boy’s eighth day of life.

It is true that *hatafat dam brit* does not require specialized training, and could theoretically be performed by the child’s parents.¹⁴ Such a ceremony should not be held on Shabbat or Yom Tov

¹³ Isaac Klein, “*Hatafat Dam*,” in *Responsa*, p. 103. See responsa of Morris Shapiro, “[Improperly Circumcised Children and Parents’ Synagogue Membership](#),” approved by CJLS, May 18, 1981, David Novak, “[The Case of a Jew who was not Circumcised on the Eighth Day](#),” p.64-65 [Hebrew] approved by CJLS on December 15, 1982, and Joel Roth, “[Hatafat Dam Brit](#),” CJLS minority opinion, March 10, 1983. I thank Micah Peltz and David Fine for the references.

¹⁴ The procedure is typically performed with a spring-loaded lancet of the sort used by diabetics for glucose monitoring. [According to Dr. Alan J. Green](#), a certified obstetrician and *mohel*, the loose skin on the shaft just behind the head of the penis is lifted and pinched between two fingers, and the lancet is then applied to produce a drop of blood. A simple bandage will suffice to stop the bleeding. See also the [illustrated guide of Dr. Sam Kunin](#). A colleague mentioned one contemporary rabbi’s opinion that the changing of bandages following a medical circumcision is likely later to produce some drops of blood, suggesting that this itself could satisfy the obligation of *hatafat dam brit*. But if the circumcision is

but otherwise at the earliest date possible for the safety of the child. Yet this is only after the fact, following a medical emergency, or for a family that went ahead and had their child circumcised, and now wants to complete the mitzvah of *brit milah*. Before the fact, families should be counseled to wait until the eighth day to conduct *brit milah* with a *mohel*.

Some have argued that this requirement of HDB may discourage families from gathering to name their medically circumcised son with appropriate prayers; given this possibility, they would like to rely on the one-word apparent permission of Rabbi Isserles in YD 262. I am not able to reach this conclusion for four reasons: 1) Rabbi Isserles clarifies his statement at YD 264, saying (together with Rashba) that early circumcision does not fulfill the commandment of *brit milah*; 2) we have a general halakhic principle that when in doubt about a biblical command, we follow the stringent position, *safek d'oraita le-humrah*;¹⁵ 3) if the family chooses a ceremony without HDB, then none of the blessings of *brit milah* can be said, since the mitzvah is not fulfilled; 4) if we drop the requirement of HDB following early medical circumcision during a pandemic, then this may set a popular precedent even in ordinary circumstances, eroding support for traditional *brit milah* on the eighth day of a boy's life, which is already under pressure in some circles. Many Jewish men will therefore fail to fulfill the commandment of *brit milah*, given by God to Abraham in chapter 17 of Genesis: *You shall guard this covenant between Me and you and your descendants after you: every male among you shall be circumcised.*

Liturgy for Completion of Brit Milah

Our third question relates to the liturgy appropriate for a ceremony of HDB and naming following early circumcision for medical necessity. The first blessing recited at a standard *brit milah*, *ve-tzivanu al ha-milah* ("...who has commanded us about circumcision"), is said just before the foreskin is removed, and is associated with that surgical act. Tosefta Brakhot (6:12) and both Talmuds assign this blessing to the *mohel*, whereas the second blessing, *ve-tzivanu le-hakhniso be-verito shel Avraham avinu* ("...who has commanded us to enter him into the covenant of father Abraham") is to be said by the parent.

In a case where the surgical removal of the foreskin preceded the eighth day it is not appropriate to recite the first blessing *al ha-milah* in the hospital, when the mitzvah has not yet become active. Should this blessing be pronounced later during the HDB? On the one hand, we do not say this blessing in cases of a child "born circumcised" or of a male convert, but in those cases, there was no point when this person was both Jewish and uncircumcised, so this mitzvah simply never applied to him. In our case the child was born Jewish and with a foreskin, and so even if it was removed early for medical necessity, the mitzvah of *brit milah* still applies to the

performed within 48 hours of birth it seems highly unlikely that there would still be bleeding six days later when the mitzvah of *brit milah* becomes active unless there is a medical complication. This suggestion therefore does not seem helpful to our case.

¹⁵ Or, as Rif prefers, *דאורייתא לחומרא*. See for example his comments to Ketubot 3b, and many others.

child starting on his eighth day, and can be fulfilled by HDB. True, we have a general rule that “we are lenient in not requiring blessings of doubtful obligation” (ספק ברכות להקל), but in this case the child’s obligation of *brit milah* is biblical and unambiguous, and so it makes sense to include this blessing just prior to HDB.¹⁶

In Bavli Shabbat 137b, Shmuel emphasizes that blessings associated with mitzvot be followed immediately by the commanded act (כל המצות טעונות ברכה בשעת עשייתן). However, the second blessing, *lehakhniso*, is assigned to the parent(s) (or the *sandek*), not to the *mohel*, and so it is customarily said *after* the act.¹⁷ Tosfot explains that the second blessing, recited by the parent, can follow the circumcision, since it is not said by the person who performed the mitzvah, i.e., the *mohel*.¹⁸ Rabbi Asher b. Yehiel (Rosh) agrees with Rabbenu Tam’s position that this second blessing is not linked specifically to this act of *brit milah*, but refers to the general concept and our dedication to God.¹⁹ But may it be said on a different day altogether?

It seems to me that if the family convenes on the eighth day or shortly afterwards with the intention of completing the mitzvah of *brit milah* for their already circumcised child through the procedure of HDB, that the second blessing—the parent’s blessing—may indeed be said at that point. This blessing, *to enter him into the covenant of Abraham*, implies future action, as Ta”Z observes (כי להבניסו משמע להבא), echoing (Rosh) and other earlier authorities. It anticipates a process that goes back to Abraham, and then extends far beyond the moment of circumcision, requiring years of education and modeling Jewish faith and observance. It is true that HDB in other cases such as conversion does not require either blessing, but in this case, the family’s intention from the birth of this Jewish child was to complete his obligation in the safest and earliest way possible.

With this in mind the second blessing may be said by the parent(s) in the subsequent ceremony following the procedure of HDB, which could be done privately prior to the entrance of other guests to the physical or virtual room. As we saw in the comments of *Shakh*, the moment of HDB can be considered fulfillment of *brit milah*, and it certainly indicates the intention to enter the child in the covenant of Abraham. Indeed, the medical circumcision will likely have occurred in a hospital operating room, without the presence of parents and their circle of family and friends, possibly without the presence of any Jews altogether. The subsequent gathering is the moment when the parents formally commit to enter the child into the covenant, and

¹⁶ I thank Rabbi Avram Reisner for convincing me to reverse my initial position on this subject.

¹⁷ This distinction is associated with Rosh, but others are ambivalent, and prefer that the second blessing precede *periah*, the peeling back of the inner foreskin. See comments of Ta”Z to SA YD 265:1. He adds that if the father also serves as *mohel*, he says both the first and second blessings before cutting.

¹⁸ B. Shabbat 137b, s.v. *avi ha-ben omeir*, etc. See also Ta”Z cited above.

¹⁹ רא"ש מסכת שבת פרק יט סימן י. ואומר ר"ת ז"ל דברכה זו אינה דוקא על מילה זו שנעשית עכשיו קאי אלא מודה ומשבח להקב"ה שצוה לעשות מצוה זו כשתבוא עוד לידו ותקנו לה מקום זה לגלות ולהודיע דזאת המצוה נעשית לשם הקדוש ברוך הוא ולא לשם מורגא ולא לשם הר גריזים.

therefore this blessing is appropriate then. Likewise, the communal response, “as he has entered the covenant, so may he enter a life of Torah, marriage, and good deeds!” is appropriate at this point.

What of the third blessing, “who has sanctified the beloved one from the womb...who cuts the covenant”? This blessing is somewhat mysterious. According to Rashi it refers to Isaac, who is named by God and declared part of the covenant while still *in utero* (Genesis 17:19; see b. Shabbat 137b, and Beit Yosef YD 265). The later procedure of his *brit milah* on the eighth day confirms the prior designation of Isaac. Likewise, in our case, the child is designated for *brit milah* from birth; the later ceremony confirms this covenant.

If so, then the ceremony for a child who was circumcised early for medical necessity fulfills the mitzvah of *brit milah* through the ritual of HDB, and the entire *brit milah* liturgy follows (see a siddur or rabbi’s manual for the full texts):

- 1) The ceremony begins with *barukh ha-ba*, *blessed is the boy who has arrived*, followed by the verses and protective prayers about Elijah and the placing of the child on his throne.
- 2) The *mohel*, a Jewish physician or one of the parents or relatives recites the blessing *al ha-milah*, *for the covenant of flesh*, followed by *hatafat dam brit*.

The first steps described above could be conducted publicly, followed immediately by steps 3-5, or privately a few minutes before other guests enter the physical or virtual room. If so, the second stage of the ceremony could open with a song such as *Eliyahu ha-navi*, followed by the following steps:

- 3) The parents recite their blessing, *l’hakhniso*, *to enter him into the covenant*, to which the witnesses respond, *k’sheim she-nikhnas*, *as he has entered...*
- 4) The rabbi or other leader raises a glass of wine and says the blessing *borei pri ha-gafen*, *who creates the fruit of the vine*, continues with the final blessing, *asher kideish yedid mi-beten*, *who sanctified the beloved one from the womb*, and then pronounces the child’s name with the established liturgy, *kayyeim et ha-yeled ha-zeh*, *sustain this child...*
- 5) A festive meal followed by *birkat ha-mazon* with the special additions for a *brit milah* is appropriate since this is considered to complete the process that began with the early circumcision for medical necessity.

We again emphasize that this responsum applies narrowly to a situation in which physicians deem it dangerous to the child and/or his family to wait until the eighth day and conduct *brit milah* outside of a hospital. As with any emergency accommodation, it will be tempting to apply this ruling more broadly. After all, many contemporary parents prefer to have their child circumcised in the hospital, and to convene family later for a baby naming celebration without surgery. However, medical circumcision alone does not complete the great mitzvah of *brit milah*. The Torah states (Gen. 17:14) that males who have not entered the covenant of *milah* are “cut off from their people.” Jewish law and popular practice have for millennia emphasized the

importance of *brit milah* on the eighth day for healthy babies. Any Jewish child who has undergone a medical circumcision that was not performed by a Jewish *mohel* on the eighth day should therefore undergo *hatafat dam brit* to complete the mitzvah of *brit milah*.

What if a family not only insists on an early medical circumcision, but also refuses to allow HDB, and requests that their son be named in a synagogue or home ritual comparable to that done for girls? Some rabbis might be inclined to disconnect the two rituals—one to complete *brit milah*, and the other to name their child—and agree to name the child as requested while urging the parents to attend to the mitzvah of *brit milah* at a later date. In such a case there would be no *brit milah* blessings said, not at the baby naming, and not at a later stage of life HDB. Other rabbis would not participate in or permit a synagogue naming ceremony for a child whose parents refuse to complete the mitzvah of *brit milah* even through the minor ritual of HDB. They would argue that naming a child in such circumstances would remove a motivation for HDB, and potentially lead the family into error.²⁰

The second position accords better with the precedents we have cited, and should be our default, but there may be exceptional circumstances that call for a different rabbinic decision. This situation, which was common in American synagogues even prior to the pandemic, is a classic challenge for rabbinic leadership. Rabbis are expected to uphold the practice of mitzvot and must not do anything that undermines the practice of *brit milah*. Yet they are also expected to draw our people closer to Jewish community and should not shame or push a child away from receiving a Jewish name and education. A compromise here might be to require such parents to sign a letter acknowledging that their medically circumcised son has not fulfilled the mitzvah of *brit milah*, and that they agree to explain to him the need for *hatafat dam brit* prior to his bar mitzvah. Following this, the clergy may agree to conduct a naming ceremony for the child. Such a ceremony would not include any of the three blessings of the *brit milah* ceremony.

Conclusion:

Circumcision of a Jewish boy should not precede his eighth day since the mitzvah of *brit milah* does not become active until that point. In the unusual circumstance that a medical emergency justifies early circumcision, or after the fact, if a family has already circumcised their child before the eighth day, then the family should convene on the eighth day or the earliest subsequent opportunity authorized by their physician, other than on Shabbat or Yom Tov, and proceed with *hatafat dam brit* and the relevant liturgy. כנלע"ד

²⁰ The former position would be supported by those who argue that the medical circumcision makes it impossible to fulfill the mitzvah of *brit milah*, and so HDB would not be indicated; David Novak's responsum cited above provides some support for this leniency. The latter position accords with the rabbinic consensus that such a child has not fulfilled the mitzvah of *brit milah*, that HDB is required, and that rabbis should not assist Jews in the neglect of this essential mitzvah. This position was argued by Rabbi David Lincoln, "[Naming of an Improperly Circumcised Child](#)," approved by CJLS, February 15, 1984.

Sources

בראשית פרשת לך לך פרק יז פסוק ט - כב, ט-כב

(ט) ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדורותם: (י) זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר: (יא) ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם: (יב) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם יליד בית ומקנת כסף מכל בן נכר אשר לא מזרעך הוא: (יג) המול ימול יליד ביתך ומקנת כסף והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם: (יד) וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר: ס (טו) ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה: (טז) וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו: (יז) ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד: (יח) ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך: (יט) ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחרי: (כ) ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשיאם יוליד ונתתיו לגוי גדול: (כא) ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת: (כב) ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם:

משנה מסכת נדרים פרק ג

רבי יוסי אומר גדולה מילה שדוחה את השבת החמורה

משנה מסכת שבת פרק יט משנה ה

קטן החולה אין מוהלין אותו עד שיבריא:

תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ו

הלכה יב המוהל צריך ברכה לעצמו או' ברוך על המילה אבי הבן צריך ברכה לעצמו או' ברוך א' להכניסו בבריתו של אברהם אבינו העומדין מה הן אומ' כשם שהכניסתו לברית כן תכניסו לתורה ולחופה ולמעשים טובים

הלכה יג המברך מהו או' אשר קדש ידיד מבטן וחק בשארו שם (וח') וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשכר זאת אל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארנו משחת ברוך כורת הברית

תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת ברכות פרק ט דף יד טור א/ה"ג.

המל צריך לומר ברוך אקב"ו על המילה אבי הבן אומר ברוך אקב"ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו העומדים שם צריכין לומר כשם שהכנסתו לברית כן תכנסיהו לתורה ולחופה המברך צריך לומר ברוך אשר קידש ידיד מבטן וחוק בשאירו שם וצאצאיו חתם באות ברית קודש על כן בשכר זאת אל חי חלקינו צורינו צוה להציל ידידות שאירינו משחת בא"י כורת הברית מצות אימתי מברך עליהן רבי יוחנן אמר עובר לעשייתן רב הונא אמר בשעת עשייתן אתיא דרב הונא כשמואל דאמר רבי יוסי בי ר' בון בשם שמואל כל המצות טעונות ברכה בשעת עשייתן חוץ מתקיעה וטבילה ויש אומרים קידושין בבעילה.

תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק טו

אמ' ר' שמעון בן לעזר לא נחלקו בית שמיי ובית הלל על מי שנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שהיא ערלה כבושה על מה נחלקו על גר שנתגייר כשהוא מהול שבית שמיי או' צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומ' אין צריך להטיף ממנו דם ברית.

בבלי שבת דף קלז עמוד א

משנה. מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת. ושכח, ומל את של אחר השבת בשבת - חייב. אחד למול בערב שבת, ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר.

גמרא. רב הונא מתני חייב רב יהודה מתני פטור. רב הונא מתני חייב - דתניא, אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו רבי אלעזר ורבי יהושע על מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בשבת ואחד למול אחר השבת, ושכח ומל את של אחר השבת בשבת - שהוא חייב. על מה נחלקו - על מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת. שרבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר. ושניהם לא למדוה אלא מעבודת כוכבים. רבי אליעזר סבר: כעבודת כוכבים, מה עבודת כוכבים אמר רחמנא לא תעביד וכי עביד - מיחייב, הכא נמי - לא שנא. - ורבי יהושע; התם - דלאו מצוה, הכא - מצוה. רב יהודה מתני. פטור - דתניא, אמר רבי מאיר: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת - שהוא פטור. על מה נחלקו - על מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של אחר השבת בשבת. שרבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר. ושניהם לא למדוה אלא מעבודת כוכבים. רבי אליעזר סבר: כעבודת כוכבים, מה עבודת כוכבים אמר רחמנא לא תעביד, וכי עביד - מיחייב, הכא נמי - לא שנא. - ורבי יהושע: התם - לא טריד מצוה, הכא - טריד מצוה. תני רבי חייא, אומר היה רבי מאיר: לא נחלקו רבי אלעזר ורבי יהושע על מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת - שהוא חייב. על מה נחלקו - על מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת. ושכח ומל של אחר השבת בשבת, שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר. השתא, רבי יהושע סיפא דלא קא עביד מצוה - פוטר, רישא דקא עביד מצוה מחייב? - אמרי דבי רבי ינאי: רישא - כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת, דלא ניתנה שבת לידחות. סיפא - ניתנה שבת לידחות. אמר ליה רב אשי לרב כהנא: רישא נמי, ניתנה שבת לידחות לגבי תינוקות דעלמא! - להאי גברא מיהא לא איתיהיב.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלז עמוד ב

תנו רבנן: המל אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה. אבי הבן אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. העומדים אומרים: כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים. והמברך אומר: אשר קידש ידיד מבטן, חוק בשארו שם, וצאצאיו חתם באות ברית קדש. על כן בשכר זאת, אל חי חלקנו, צוה להציל ידידות שארינו משחת, למען בריתו אשר שם בבשרנו ברוך אתה ה' כורת הברית.

תוספות מסכת שבת דף קלז עמוד ב

אבי הבן אומר כו' - רבינו שמואל גריס אבי הבן ברישא והדר המל אומר וכבר הנהיג לעשות כן לברך אבי הבן קודם המילה משום דלהכניסו להבא משמע כדאמרינן בפ"ק דפסחים (ד' ז. ושם) בלבער כ"ע לא פליגי דלהבא משמע ועוד דכל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן ור"ת החזיר המנהג לקדמותו וגרס המל ברישא והדר אבי הבן כמו שכתוב בכל הספרים וכן מוכח כולה סוגיא מדקאמר העומדים שם אומרים כשם שהכניסו לברית מכלל שכבר הכניסו ועוד דגבי גר דבסמוך גרס ברישא המל כו' והדר המברך אומר אקב"ו למול את הגרים ונראה הוא שזהו כנגד ברכת אבי הבן והתם א"א לשנות הגירסא שיש באותה ברכה להטיף מהן דם ברית כו' ברוך כורת הברית משמע דכל זה הוא אחר המילה ועוד דהמברך לעולם אחר המילה כמו במילת קטן וההיא דפסחים ה"פ בלבער כ"ע לא פליגי דלהבא משמע טפי מלשעבר ומיהו לשעבר נמי משמע כי פליגי בעל ביעור מר סבר דמשמע מעיקרא טפי מלהבא ומר סבר להבא נמי משמע כמו מעיקרא והא דאמרינן דכל המצות מברך עובר לעשייתן ה"מ כשהמברך עצמו עושה המצוה.

רש"י מסכת שבת דף קלז עמוד ב

אשר קידש ידו מבטן - יצחק קרי ידו, על שם אשר אהבת (בראשית כב). מבטן - דקודם שנוולד נתקדש למצוה זו, דכתיב (שם /בראשית/ יז) אבל שרה אשתך וגו' והקימותי את בריתי אתו היינו מילה. בשארו - בבשרו. שם - חק של מילה. וצאצאיו - אחריו. חתם באות - זו של ברית קדש

תוספות מסכת שבת דף קלז עמוד ב

ידו מבטן - אומר ר"ת שהוא אברהם אבינו שנקרא ידו שנאמר (ירמיה יא) מה לידידי בביתי כדדרשינן במנחות בפרק כל המנחות (ד' נג: ושם) ושלשת האבות נזכרים חוק בשארו שם הוא יצחק וצאצאיו חתם באות ברית קדש הוא יעקב וצאצאיו הוא ובניו כמו שתרגם יונתן הצאצאים והצפיעות בניא ובניא בניה (ישעיה כב) כלומר יוצאי צאצאיו

רמב"ם הלכות מילה פרק ב הלכה א

הכל כשרין למול ואפילו ערל ועבד ואשה וקטן מלין במקום שאין שם איש, אבל עכו"ם לא ימול כלל ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה, ובכל מלין ואפילו בצור ובזכוכית ובכל דבר שכורת, ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה, ומצוה מן המובחר למול בברזל בין בסכין בין במספרים, ונהגו כל ישראל בסכין.

שו"ת הרשב"א החדשות (מכתב יד) סימן קמא

(* שאלת קטן שהצריכוהו רופאים בקיאיין למולו תוך שמונה מפני הסכנה, ויש שם מוהל ישראל וכן גוי, מי ימול אותו, ואם מל אותו גוי מהו ומילתו.1.

תשובה כל מחמת בסכנה מותר, שאין לך דבר עומד בפני פקוח נפש. ומיהו כל שגזרו אותו קודם שמונה, אין זו מילה אלא חתיכת בשר בעלמא, ואין הפרש בזה בין גוי לישראל. ואם לא גמרו את המילה, כגון שנשארו עדין ציצין המעכבים, או שלא פרעו, יחזרו לאחר שיתרפא ויטלו ציצין ויפרעו על ידי מוהל ישראל, דהא קיימא לן מל ולא פרע כאלו לא מל.

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תתעז

וששאלת על מילה שלא בזמנה אם מותר למול בלילה? נראה דאפילו מילה שלא בזמנה אינה אלא ביום. דתניא בפרק הערל (דף ע"ב ב') בין בזמנה בין שלא בזמנה אינה אלא ביום. ואף על גב דרבי אלעזר ברבי שמעון פליג עליה יחיד ורבים הלכה כרבים. ועוד דבמסקנא מוקי פלוגתייהו בו ביום. דת"ק דריש מוביום אפילו שלא בזמנה. ורבי אלעזר ברבי שמעון לא דריש. וקי"ל כת"ק בהא אפילו למאן דלא דריש וי"ו וי"ו הא דריש כדאמר' בתר הכי רבי אלעזר בן פדת גבי והנותר והודה לו רבי יוחנן. ושלוש מאיר בר' ברוך שיחיה

בית יוסף יורה דעה סימן רסד

כתב הרשב"א קטן שהצריכוהו רופאים בקיאים למולו תוך ח' מפני הסכנה ויש שם מוהל ישראל וכן גוי מי ימול אותו ואם מל אותו גוי מהו מילתו. תשובה כל מחמת הסכנה מותר שאין לך דבר עומד בפני פיקוח נפש ומיהו כל שמלו אותו קודם ח' אין זו מילה אלא חתיכת בשר בעלמא ואין הפרש בזה בין גוי לישראל ואם לא גמרו את המילה כגון שנשארו עדיין ציצין המעכבין או שלא פרעו יחזרו לאחר שיתרפא ויטלו ציצין ויפרעו על ידי מוהל ישראל:

שולחן ערוך יורה דעה סימן רסב

סעיף א אין מלין עד שתנן החמה ביום השמיני ללידתו. (ומשעלה עמוד השחר יצא). (ב"י ממשנה פ"ב דמגילה). וכל היום כשר למילה, אלא שזריזין מקדימים למצות ומלין מיד בבקר. ואפילו מילה שלא בזמנה אינה אלא ביום. הגה: עבר ומל בלילה, צריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית. (ב"י ממשנה שם והגה' מ"י). מלו תוך ח' וביום, יצא. (הרא"ש בפ' ר"א דמילה ושכ"נ מתשובת הרשב"א). ועיין לקמן סימן רס"ד.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רסד

תינוק שהוצרכו למולו תוך ח', מפני הסכנה, ה (ט) אין חילוק בין ישראל לעובד כוכבים, דכל תוך ח' לא מיקרי מילה. ו מיהו <ד> אם נשארו ציצין המעכבין המילה, או שמל ולא פרע, יגמור הישראל המילה לח' או לאחר שיתרפא (רשב"א).

באר הגולה יורה דעה סימן רסד ס"ק ג.

פי' לענין חיוב למולו על ידי ישראל דוקא אבל אם מלו ישראל תוך ח' כראוי יצא כמ"ש רמ"א סי' רס"ב סעיף א' ואם מלו עובדי כוכבים כראוי תוך ח' לדעת הכרעת רמ"א צריך להטיף ממנו דם ברית.

ט"ז יורה דעה סימן רסה ס"ק א

(א) בין חתיכת הערלה כו'. ובטור כתוב שרשב"ם חידש להנהיג לברך להכניסו קודם המילה דוקא כי להכניסו משמע להבא ועוד דצריך לברך בכל המצות עובר לעשייתן ור"ת כתב שא"צ לשנות המנהג וטעמו כתב הרא"ש דדוקא אם העושה המצוה הוא מברך אז צריך להיות עובר לעשייתן משא"כ כאן שנעשית על ידי אחר ורב שר שלום ס"ל ג"כ כר"ת אלא שהחמיר ואמר שיש איסור לברך עד לאחר המילה כיון שנעשית על ידי אחר והב"י כתב דגם ר"ת ס"ל

כחומרא דרב שר שלום שהרי כתבו התוס' והרא"ש בפרק ר"א דמילה שר"ת החזיר המנהג לקדמותו לברך אחר המילה כו' ול"נ דאדרבה משם ראייה שהרי כתבו שמתחילה היו נוהגים לברך אחר המילה אלא שבא רשב"ם ושינה המנהג וע"ז הקפיד ר"ת ואמר שאין לשנות המנהג וע"ז הולכים לשם כל ראיותיו ליישב המנהג משמע דאי לא שינוי מנהג לא היה מקפיד ומסקנת הרא"ש כמ"ש כאן דכיון שעושה הברכה קודם הפריעה הוה ג"כ עובר לעשייתה דמל ולא פרע כאילו לא מל ונראה שבזה יצא ידי שניהם כיון שאפשר בכך אבל במקום שלא אפשר בזה ודאי יעשה עובר לעשייתו וכפי מה שכתבתי בסימן א' סעיף ז' וכן משמע לשונו שכתב שזה מיקרי עובר לעשייתו משמע דגם בנעשה על ידי אחר ראוי לעשות עובר לעשייתו כל מה שאפשר ונ"ל דאב המל את בנו יעשה כדעת רשב"ם שיברך תחילה שתי הברכות דהיינו על המילה ולהכניסו ואחר כך יתחיל דאילו בין החיתוך לפריעה א"א לו כיון שהוא טרוד באמצע עשיית המצוה היאך יפסיק אז בברכה להכניס ותו דיש צער לתינוק שיפסיקו בין חיתוך ופריעה ויתמלא החיתוך דם ובדוחק ימצא הפריעה אח"כ ע"כ נראה דבזה ודאי אין לעשות בין חיתוך לפריעה מאי אית לך לומר שיאמר להכניסו אחר הפריעה הרי אף לר"ת ולרב שר שלום יש איסור בזה כיון שהוא עצמו עושה המצוה ודאי צריך להיות עובר לעשייתו ע"כ יאמר שניהם קודם החיתוך וכן נהגתי בעצמי בעת שמלתי בני יצ"ו והוא אליבא דכ"ע ואח"כ מצאתי שגם מהרי"ל פסק כן:

ט"ז יורה דעה סימן רסד ס"ק ד

(ד) אם נשארו ציצין כו'. זהו מתשובת הרשב"א בבית יוסף ומשמע שאם לא נשארו ציצין אין צורך לישראל לעשות שום דבר אחר כך ביום ח' והיינו כדעה שפסק בעל הש"ע באם מל העובד כוכבים לישראל אין צריך לחזור ולמול פעם שנית והיינו שאפילו להטיף א"צ וזהו עיקר רבותא של רשב"א דאם לא כן למה לו לרשב"א לכתוב האי מילתא דהא אם נשארו בו ציצין פשיטא הוא אלא דאתי לדיוק דבלא נשאר אין צריך כלום ואם כן כיון שפסק רמ"א כ"א דחייבים לחזור ולהטיף כו' גם כאן צריך להטיף דם ברית ביום הח' אפילו בלא נשארו ציצין ולא היה לו לרמ"א לכתוב האי מילתא דאם נשארו ציצין כו':

ש"ך יורה דעה סימן רסב

ב עבר ומל כו' ומלו תוך ח' כו'. היינו ע"פ מ"ש בד"מ דהגהמי"י והרא"ש לא פליגי דאפשר דעדיף תוך ח' מאלו נימול בלילה עכ"ל אבל לדעתי א"א לומר כן כדמוכח להדיא במנחו' ס"פ רבי ישמעאל (דף ע"ב ע"א) גבי הא דקאמר התם ר"א בר' שמעון בשטת ר"ע רבו אמרה כו' עד ואי ס"ד נקצר שלא כמצותו כשר אמאי דחי שבת כו' ע"ש בש"ס ורש"י גם מ"ש מהרש"ל והב"ח והפרישה דנימול בלילה בדיעבד כשר וגם מ"ש הרא"ש פ' ר"א דמילה בשם ר"ש דנימול תוך ח' כשר וא"צ להטיף דם ברית קשיא עלייהו הך ש"ס דהתם דמוכח דלא יצא דאם איתא דכשר אמאי דחי מילה שבת לימהליה מע"ש ע"ש (ויש ליישב בדוחק) והראיה שהביא שם הר"ש מדקאמר פרק רבי אליעזר דמילה (דף קל"ז ע"א) דהיכא דקדם ומל של שבת בע"ש דלא ניתנה שבת לדחות אלמא דא"צ להטיף ממנו דם ברית כיון דלא ניתנה שבת לדחות לאו ראייה היא לפע"ד די"ל דנהי דלא יצא מ"מ לא ניתנה שבת לדחות אלא על מצות מילה ממש ולא על הטפת דם ברית אבל באמת נימול בלילה לא יצא אפי' דיעבד כדאיתא בש"ס התם דמדדחי שבת אלמא אפילו דיעבד פסול (גם מ"ש הב"י וד"מ דמדברי תשובת הרשב"א דלקמן סי' רס"ד משמע כהרא"ש ליתא דלא משמע שם מידי ע"ש וע"ל סי' רס"ד ס"ק ו') וגם מ"ש הרמב"ם פרק ז' מהל' תמידין ומוספין דין ו' גבי עומר מצותו להקצר בליל ששה עשר בין

בחול בין בשבת וכל הלילה כשר לקצירת עומר ואם קצרוהו ביום כשר עכ"ל הוא תמוה כדאיתא להדיא בש"ס דמנחות שם דדחי שבת נקצר ביום שלא כמצותו פסול ורבי דאית ליה התם נקצר ביום כשר סבירא ליה דלא דחי שבת ומבואר כך להדיא בכולה סוגיא וצ"ע ולענין דינא נראה מתוך מ"ש דבין נימול בלילה ובין נימול ביום תוך ח' לא יצא וצריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית וכ"פ הב"ח אלא שכתב כן מפני שיש לתפוס לחומרא ולפי מ"ש כן הוא עיקר ע"פ הדין:

ש"ך יורה דעה סימן רסד

ו מיהו אם נשאר ציצין כו'. פי' דאם נשאר ציצין כו' צריך שיגמור כהלכתו דהיינו ליטול הציצין או לפרוע אבל היכא דלא נשאר כלום צריך להטיף דם ברית דמילה דתוך ח' אף שהיה על ידי ישראל לא חשיב מילה כלל אבל אין רוצה לומר דאם לא נשאר ציצין כו' דאין צריך אפילו להטיף דהא תוך ח' לא מיקרי מילה וגם לעיל סי' רס"ב ס"ק ב' העליתי דצריך להטיף אם נמול תוך ח' ותדע דהרי גם בנמול על ידי עובד כוכבים קיימין הכא ובעל ידי עובד כוכבים אף להרב צריך להטיף אלא ודאי לא בא לומר שאין צריך להטיף ודו"ק:

ביאור הגר"א יורה דעה סימן רסב ס"ק ה

(ה) מלו כו'. ממ"ש בשבת קל"ז א' אמרי דר"י רישא כגון כו' דלא כו' ובב"י כתב דשני דינים אלו סותרין זא"ז ועט"ז וש"ך (וע"ל סי' רס"ד ס"ק י'):

ביאור הגר"א יורה דעה סימן רסד

(י) תינוק שהוצרכו כו'. דלא כמ"ש בסי' רס"ב ס"א בהג"ה וכ"כ ברשב"א להדיא דהוי כחתיכת בשר בעלמא ואף ע"י ישראל דינו כנמול ע"י עובד כוכבים והוכחת הרא"ש ממ"ש בשבת דלא ניתנה שבת כו' אינה מכרעת דכיון שנימול כבר מה יעשו בו וכמ"ש כאן מיהו אם נשאר כו' ובשביל הטפת דם ברית אין מחללין את השבת דאף מאן דס"ל בנולד כשהוא מהול דמחללין את השבת הטעם משום דודאי ערלה כבושה מיהו מדברי הרשב"א משמע דאף הטפת דם אין צריך וכדברי הרמב"ם וש"ע בעובד כוכבים וטעמם דהוא כמו נולד כשהוא מהול ואף למאן דמצריך שם היינו שמא ערלה כבושה משא"כ כאן:

בית הלל יורה דעה סימן רסב ס"ק א

א מלו תוך שמונה וביום יצא ועיין לקמן סימן רס"ד. כאן יש להקשות דבסימן רס"ד סעיף א' בהג"ה כתב תינוק שהוצרכו למולו תוך שמונה מפני הסכנה אין חילוק בין ישראל לעכו"ם, דכל תוך שמונה לא מקרי מילה וכו', ע"ש. משמע בהדיא דאפילו בדיעבד לא יצא. וז"ל תשובות הרשב"א [שו"ת מכת"י מהדורת מכון ירושלים סימן קמא] והביאו ב"י בסימן רס"ד [עמוד צד ד"ה כתב הרשב"א], כל שמלו אותו קודם שמונה אין זה מילה אלא חתיכת בשר וכו', ע"ש. אם כן דברי מור"ם ז"ל בהג"ה סותרים זה את זה. ויש ליישב דלכן כתב ועיין לקמן, להורות בו דלקמן סימן רס"ד כתב שיש דעה דהיינו הרשב"א דמילה תוך שמונה אפילו ביום לא יצא, ומה שכתב בהג"ה סימן רס"ב דאם מל תוך שמונה ביום שהוא יצא, הוא דעת אחרת, והוא הגהות מיימוניות [מילה פ"א אות ה.]. **ואם כן הוא ספיקא דאורייתא ולחומרא.** אבל מלשון ב"י בסימן זה [עמוד פו ד"ה והיכא] משמע בהדיא ד[מ]תשובת הרשב"א שהביא ב"י לקמן סימן רס"ד נראה שאין צריך להטיף דם ברית, ולפי זה יהיה הא דכתב ועיין לקמן סימן רס"ד כפשוטה שאין צריך

להטיף דם ברית אם מלו תוך שמונה. אבל קשה על זה הפירוש השני, דהא הרשב"א משוה עכו"ם לישראל, ובעכו"ם פסקו התוספות דצריך להטיף ממנו דם ברית וצ"ע:

שו"ת מהרי"ף סימן מז

מדברי תשובה זו דהרשב"א שכתב דכשלא גמרו המילה יחזרו ויגמרו את המילה אחר שיתרפא משמע אבל אם גמרו המילה אין צריך לדבר אחר דאם איתא דכשגמרו המילה צריך להטיף דם ברית לא הוה שתיק מינה. ומשום הכי הוא דדייק מרן דהרשב"א ס"ל דהמל בתוך שמנה אין צריך להטיף ממנו דם ברית. הרי למדנו מדברי תשובה זו דהרשב"א דהמל בתוך שמנה אף על גב דאין צריך להטיף ממנו דם ברית אפילו הכי לא משום הכי ההיא מילה היא מצוה דלא הא בהא תליא אלא הוי כמחתך בשר בעלמא וא"כ דמה שאינו צריך להטיף ממנו דם ברית הוא משום מעוות לא יוכל לתקון.

גם מדברי הרא"ש ז"ל בפרק רבי אליעזר דמילה מבוארין הדברים יפה שכתב בשם הלכות גדולות קטן שנולד כשהוא מהול אין צריך להטיף ממנו דם ברית וגר שנתגייר כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית. וכתב עוד ז"ל ונראה דהיינו טעמא דגר כיון שהיתה לו ערלה דין הוא שצריך הטפה יותר מקטן שלא היתה לו ערלה. והקשה הר"ש א"כ קטן שנימול תוך שמנה יהיה צריך הטפה כיון שהיתה לו ערלה ונימול שלא בזמנו ואינו כן מדאמרין בשלהי פירקין [שבת קלז א] דהיכא דקדם ומל של שבת בערב שבת שלא ניתנה שבת לדחות. ועוד דגר שנולד כשהוא מהול לא יהא צריך הטפה ולא פלוג ע"כ הרי ברור דאיכא מאן דאמר דקטן שנימול בתוך שמנה אין צריך הטפה ואף על גב דהוא בכלל מה ששינו [במגילה כ א] וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר דמשמע שאם עשו בלילה פסול ומשמע דכי היכי דבכל אינך ששינו צריך צריך לחזור ולעשות ביום הכי נמי במילה שעשה בלילה צריך לחזור ולהטיף דם ברית ביום אפילו הכי קאמר דאין צריך להטיף מטעמא דאמרין בשלהי פירקין שלא ניתנה שבת לדחות. ואף על גב דיש לדקדק ולהשיב על דבריו שנראה מהם דכל היכא דצריך הטפה ניתנה שבת לדחות עלה אין לנו עסק בזה שאינו מענייננו. מ"מ לענייננו דצריכין אנו לדעת דיש מי שסובר דאע"ג שמל בתוך ח' שאינה מצוה אין צריך הטפה דבריו אלה מוכיחין בהדיא כך. ועוד דהא הוה מילה בתוך ח' לגר שנימול בגייתו דאינה מילה כלל שהרי הקשה מקטן שנימול בתוך ח' לגר שנימול בגייתו משמע דשוין הם דכי היכי דגר שנתגייר כשהוא מהול לא הוי מילה כלל הכי נמי בקטן שנימול בתוך ח' לא הוי מילה. דאי איתא דבקטן שנימול בתוך ח' הוי מילה כשרה לא הוה מקשה ולא מידי דיש לומר שאני קטן דלא צריך הטפה דהא איקיים ביה מצות מילה מה שאין כן בגר שנימול בגייתו דלא איקיים ביה מצות מילה כלל. אלא שמע מינה כדאמרן, הילכך צריך לומר דלמאן דאמר קטן שנימול בתוך ח' אין צריך הטפה הטעם משום דהוי מעוות לא יוכל לתקון.

ערך השולחן יורה דעה סימן רסב סעיף ה

ומיהו לדינא הסכימו כל גדולי האחרונים דבין נמול תוך ח' ובין נמול בלילה אפילו בליל שמיני אינה מילה וצריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית וכן יש להורות ואין לשנות ויש מן הגדולים שרוצה לומר בכונת הרא"ש דאין כוונתו שיצא ידי מילה כשמל בתוך ח' אלא הכוונה שאבד מצות מילה שחתך הערלה קודם הזמן ואין מה למול [מג"א שם] דה"ל מעוות שלא יוכל לתקון ולדבריו לא מהני הטפת דם ברית ותמיהני מי גרע מנולד כשהוא מהול למאן דס"ל שצריך להטיף ממנו דם ברית אלמא דהטפת דם ברית מועיל אף למי שהערלה שלו חתוכה ועוד ראייה ברורה לזה דהטור לקמן סי'

רס"ד פסק דעכו"ם פסול לימול ואם מל העכו"ם צריך הישראל לחזור ולהטיף ממנו דם ברית ע"ש וכ"ש בנמול בתוך ח' דמהני הטפת דם ברית ולכן העיקר לדינא לחזור ולהטיף ממנו דם ברית ומיהו אם אירע דבר זה נראה דבשבת אסור להטיף ממנו דם ברית דשמא קיי"ל דא"צ להטיף ומחלל שבת שלא במקום מצוה [וכ"כ הט"ז סק"ב ועי' נקה"כ שנראה דמשיג בזה על הט"ז וכ"מ מדבריו בש"ך וחלילה להורות כן וכ"כ הב"ח שהוא משום חומרא ע"ש וא"כ איך אפשר לחלל שבת בזה]:

שו"ת משנה הלכות חלק טז סימן קכז

עוד להנ"ל מל בתוך ח' אי צריך הטפת דם ברית . עוד העיר צ"ב דברי הרמ"א תינוק שהוצרכו למולו תוך ח' מפני הסכנה אין חילוק בין ישראל לעו"כ דכל תוך ח' לא מקרי מילה ע"ש, וקשה ליה למע"כ ומדוע אין צריך הטפת דם ברית. עיין בביאור הגר"א שם אות י' תינוק שהוצרכו ובשביל הטפת דם ברית אין מחללין עליו את השבת, דאף למ"ד בנולד שהוא מהול דמחללין את השבת הטעם ערלה כבושה מיהו מדברי הרשב"א משמע דאף הטפת דם ברית אינו צריך וכדברי הרמב"ם וש"ע בעו"כ וטעמם דהוא כנולד כשהוא מהול וכו' ע"ש. ועיין שם בהגרע"א סק"א דמספקא ליה לענין עבר ומל וכו'. ועיין באה"ג שם אמ"ש הרמ"א דכל תוך לא מקרי מילה וז"ל פי' לענין חיוב למולו ע"י ישראל דוקא אבל אם מלו ישראל תוך ח' כראוי יצא כמ"ש רמ"א סי' רס"ב ס"א ואם מלו עו"כ כראוי תוך ח' לדעת הכרעת הרמ"א צריך להטיף ממנו דם ברית ועיין גם בש"ך שם סק"ו מיהו אם נשארו אבל היכא דלא נשאר כלום צריך להטיף דם ברית, דמילה תוך ח' אף שהי' ע"י ישראל לא חשיב מילה כלל אבל אין רוצה לומר וכו' דאין צריך אפ"ל להטיף דהא תוך ח' לא מקרי מילה וגם לעיל סי' רס"ב סק"ב העלתי דצריך להטיף אם נמול בתוך ח' ותדע דהרי אף להרב גם בנמול ע"י עו"כ קיימינן הכא ובעל ידי עו"כ גם להרב צריך להטיף אלא ודאי לא בא לומר שאין צריך להטיף ודו"ק ע"כ. וכנראה דהש"ך לשיטתו בזה שחולק על הרא"ש במל תוך שמונה וק"ל עכ"פ נראה דבהא פליגי אי בעי להטיף שנית ד"ב ודו"ק.